

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2018-723

18.10.2018

Gjensidige Forsikring ASA

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Støy – tinnitus – oppsøkt lege - konstateringstidspunkt - yfl. §§ 5, 11 og 21 – fal. § 13-5.

Forsikrede pådro seg hørselsskade i sitt arbeid hos tidligere arbeidsgiver og var til jevnlig kontroll hos bedriftshelsetjenesten for plagene. Forsikrede fikk ny arbeidsgiver i 2007 og ble da yrkesskadedekket i selskapet med utvidet dekning fra 1 % vmi. I 2011 oppsøkte forsikrede sykehuset for øreplagene. Forsikrede fremsatte krav om utbetaling som følge av tinnitus. Saken reiste bl.a. spørsmål om konstateringstidspunktet for yrkessykdommen og om tinnitus er en selvstendig yrkessykdom med eget konstateringstidspunkt. Når tinnitus blir vurdert som følgetilstand til en larmskade, måtte konstateringstidspunktet etter nemndas syn være det samme som for larmskaden. Slik nemnda så det, tilsa opplysningene i saken at konstateringstidspunktet for larmskaden og følgeskaden tinnitus lå i tid før selskapets ansvar begynte å løpe, og selskapet fikk medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1960, logistikkarbeider offshore) har vært utsatt for støy i sitt arbeid siden 1980-tallet. Han var ansatt i N. fra 1989 til 30.9.07 og var da yrkesskadedekket i et annet selskap, og begynte hos S. 1.10.07 som har hatt sin yrkesskadeforsikring 1.1.05 – 1.7.12 i selskapet.

Bedriftshelsetjenesten noterte 26.9.05 støyskade grad 1, men ikke noe om tinnitus. Baseline dato er oppgitt til 23.4.02. Den 14.4.06 ble samme sted notert at forsikrede hadde "kjent hørselsskade" som var meldt til Rikstrygdeverket i 1999, og at forsikrede mente å ha opplevd økende tinnitusproblemer de siste to årene. Den 20.6.11 ble notert tinnitus og støyskade grad 3.

I poliklinisk notat fra M. sykehus, 22.9.11, heter det:

Pasient med øresus gjennom mange år. ... Øresusen har hovedsakelig vært lokalisert til venstre øre, men er nå også tilstede på høyre øre ...

Den 16.9.14 meldte forsikrede tinnitus og nedsatt hørsel til Nav.

Bedriftslegen skrev i en erklæring datert 24.2.15 under overskriften "Vedrørende støyeksponering og redusert hørsel":

... har siden Juli 2009 jobbet som logistikkarbeider på ... Han har i denne tiden hatt en betydelig støyeksponering på jobb, både ved helikoptertransport til installasjonene og i arbeid på installasjonen. Han har også hatt betydelig yrkesrelatert støyeksponering forut for dette. Det ble ved gjennomgang av audiometrier i 2011 oppdaget en alvorlig støyskade som er rapportert internt og til PTIL. Som bedriftslege med kjennskap både til vedkommendes helsekontroller og støyeksponering finner jeg det overveiende sannsynlig at hans hørselstap og tinnitus skyldes yrkesrelatert støyeksponering.

Rådgivende lege i Nav uttalte 12.6.15:

Etter gjennomgang av de fremliggende medisinske dokumentene kan jeg konkludere med at det foreligger en karakteristisk bilateral (på begge ørene) larmskade, første gang påvist bilateral i audiogram, tatt den 26.09.05. ...

I et saksbehandlingsskjema fra Nav, datert 22.6.15, heter det under pkt. 3.2 "Vurdering av yrkessykdom, jf. § 3-4":

...
Tinnitus vurderes som følgetilstand. Det er nevnt tinnitusproblematikk siden skadetidspunktet. Fra ensidig til tosidig i 2011. Støyskaden anses som eneste årsak til denne. Tinnitus godkjennes som følgetilstand.

I pkt. 3.3 "Vurdering av skadetidspunkt, jf. § 13-5", angis september 2005 som skadetidspunktet, dvs. da bilateralt hørselstap første gang ble dokumentert.

Nav godkjente "larmskade med tinnitus" som yrkessykdom, 24.6.15. Skadetidspunkt ble satt til 1.9.05.

Forsikrede meldte først skaden til den tidligere arbeidsgiverens yrkesskadeforsikringsselskap, og deretter til selskapet, 22.12.16. Selskapet var i tvil om kravet var rettet til riktig selskap ettersom yrkessykdommen var blitt konstatert før selskapets forsikringsperiode begynte, jf. yfl. § 5 annet ledd bokstav b. Etter selskapets syn hadde forsikrede ikke sannsynliggjort at hans tinnitus er en selvstendig tilstand omfattet av yfl. § 11 første ledd bokstav b.

Forsikrede har i det vesentlige anført at yrkessykdommen ikke kan anses konstatert før han søkte legehjelp for tinnitus ved M. sykehus september 2011. Symptomer på yrkesskade registrert i forbindelse med rutineundersøkelser er uten betydning for konstateringstidspunktet, jf. ordlyden, forarbeidene og rettspraksis, særlig LB-2000-1707, RG-2002-509 og Rt. 2013 s. 1311.

Subsidiært er hans tinnitus en selvstendig yrkessykdom med et eget konstateringstidspunkt, jf. yfl. § 11 første ledd bokstav c.

Om sykdommen skal anses konstatert før 1.1.04, er forsikringsvilkårene i strid med forsikringsavtaleloven § 13-5, ettersom dette må likestilles med et "forbehold om at det er uten ansvar for det tilfelle at sykdommen eller lytet forelå allerede da selskapets ansvar begynte å løpe". Det er uansett åpenbart at forsikrede har krav på dekning for merinvaliditet som følge av støyeksposering i arbeid mens forsikringen var i kraft.

Selskapet har i det vesentlige anført at konstateringstidspunktet skal fastsettes i samsvar med yfl. § 5. Det følger av lang og ensartet bransjepraksis at konstateringstidspunktet for hørselsskader settes til tidspunktet da skaden første gang blir påvist ved hjelp av rentoneaudiometri, som regel ved kontroll hos bedriftshelsetjenesten, jf. rettspraksis og Navs praksis.

Tinnitus kan ikke anses som en selvstendig yrkessykdom, verken etter yfl. § 11 b eller c. Den utvidede dekningen kan ikke ses som en isolert sykdomsdekning, men er knyttet opp mot yrkesskadedekningen og forutsetter at selskapet har erkjent ansvar etter yfl.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser spørsmål om forsikrede har rett til erstatning fra selskapet. Etter yfl. § 5 annet ledd tredje punktum bokstav b skal en yrkessykdom anses konstatert første gangen den skadelidte søkte legehjelp for skaden eller sykdommen.

Forsikrede har med henvisning til Rt. 2009 s. 1427 vist til at det sentrale konstateringstidspunktet er tidspunktet da hans tinnitus ble konstatert. Nemnda er ikke enig i at den avgjørelsen er relevant for fastsettelsen av konstateringstidspunktet etter yfl. § 5 som regulerer hvilken forsikringsgiver som er ansvarlig når forsikrede har vært ansatt flere steder eller arbeidsgiver har skiftet selskap. Bestemmelsen i § 21 er på den annen side en overgangsregel, og avgjørende for om loven får anvendelse eller ikke. Hensynene bak de to bestemmelsene er forskjellige. Det fremgår i tillegg klart av forarbeidene til yfl. § 21 at det ikke er "meningen at definisjonen av konstateringstidspunktet i § 5 annet ledd skal gjelde ... Begrepet må forstås på vanlig måte".

Avgjørende er om skadelidte har oppdaget skaden, se Ot.prp. nr. 44 (1988-1989) om lov om yrkesskadeforsikring s. 91, jf. Ot.prp. nr. 81 (1986-1987) s. 46 sp. 2.

Når tinnitus blir vurdert som følgetilstand til en larmskade, må konstateringstidspunktet etter nemndas syn være det samme som for larmskaden. Nemndas uttalelse FSN-5472 gjaldt forholdet til yfl. § 21. I uttalelse FSN-7314 la et flertall i nemnda med henvisning til denne avgjørelsen tilsvarende til grunn at forsikredes tinnitus i forhold til lovens § 21 var konstatert etter lovens ikrafttreden, og at forsikrede på konstateringstidspunktet i forhold til § 5 var dekket av yrkesskadeforsikringen i innklagede selskap. Det sentrale spørsmålet i begge sakene var imidlertid konstateringstidspunktet i forhold til yfl. § 21, og slik nemnda ser det, kan det ikke utledes av disse avgjørelsene at konstateringstidspunktet for tinnitus ved larmskade etter yfl. § 5 annet ledd, skal være et annet enn konstateringstidspunktet for larmskaden.

Spørsmålet er derfor om § 5 annet ledd bokstav b forutsetter at forsikrede selv må ha tatt et initiativ til å bestille legetime, eller om det avgjørende tidspunktet er da forsikrede faktisk var hos lege, og ikke hvem som tok initiativet til undersøkelsen. Forsikrede har anført at han ikke søkte legehjelp, jf. bestemmelsens ordlyd, for tinnitusplagene før i september 2011.

Spørsmålet er berørt i forarbeidene til yrkesskadeforsikringsloven. På s. 87 heter det:

"Etter bokstav b kreves det ikke at endelig diagnose ble stilt da skadelidte første gang søkte legehjelp. Men årsaken til at lege ble oppsøkt må være den skade eller sykdom som senere ble fastslått å være en yrkesskade eller –sykdom som gir rett til erstatning etter loven".

Nemnda nevner at i NOU 2004:3 Ny Arbeidsforsikringslov, heter det på s. 312:

"Hvor langt denne bemerkningen skal trekkes når det er registrert symptomer i forbindelse med rutineundersøkelser hos bedriftslegen ... Sannsynligvis må skaden eller sykdommen anses konstatert i lovens forstand uansett hva eller hvem som har foranlediget at lege eller lignende ble kontaktet".

Det fremgår av sakens dokumenter at forsikredes larmskade ble meldt til Rikstrygdeverket allerede i 1999. Dokumentasjonen viser dessuten at forsikrede har hatt plager av tinnitus fra 2004. Slik nemnda ser det, tilsier disse opplysninger at konstateringstidspunktet for larmskaden og følgeskaden tinnitus ligger i tid før selskapets ansvar begynte å løpe, dvs. før 1.10.07.

Nemnda kan etter dette ikke se at det er grunnlag for å vurdere om forsikredes tinnitus i relasjon til selskapets ansvar er en selvstendig yrkessykdom etter yfl. § 11 første ledd bokstav c.

Nemnda kan heller ikke se at forsikredes anførsel om fal. § 13-5 første ledd kan føre frem når forsikringstilfellet, som her, allerede er inntrådt når ansvaret begynner å løpe. Anførselen er fremsatt i relasjon til en tilleggsdekning til yrkesskadeforsikringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Kaja de Vibe Malling (nestleder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Gro Farestvedt (selskapsrepresentant), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).